

WYDARZENIA

Festyn Morski

Dwudniowe święto muzealne, łączące obchody Dnia Akcesji do Unii Europejskiej z szóstą edycją „Wiosny Muzeów”, okazało się dużym sukcesem promocyjnym i organizacyjnym. W majowy weekend CMM odwiedziło 4190 osób. Najtłumniej obiegany był statek-muzeum „Soldek”: 2 maja było na nim prawie 1400 zwiedzających. Prom „Motława” ledwo nadązał z przewożeniem chętnych na Wyspę Ołowiankę, gdzie zorganizowano największe atrakcje: występy zespołów tanecznych i wokalnych z Pałacu Młodzieży, kapeli kaszubskiej „Kleka”, zespołu „Kochankowie Rudej Marii” oraz Andrzeja Starca, prezentacje wydawców książek o tematyce morskiej i historycznej, spotkania autorskie z panami: Andrzejem Perepeczką i Jerzym Sampem, a także pokazy filmów archiwalnych z lat 30-tych XX w.: „Polskie połowy dalekomorskie” i „Polska baza Scheveningen”. Strawę dla ciała zapewniły zakłady przetwórstwa rybnego (King Oskar, Big Fish) i restauracje, proponujące degustacje potraw z ryb. Powodzeniem cieszyła się także pamiątkowa moneta, którą pod Żurawiem bił żurawnik Rafał.

1 maja: występ zespołu tanecznego z gdańskiego Pałacu Młodzieży. Tego dnia prom „Motława” przewiózł między Żurawiem a Ołowianką 4600 osób. Fot. M. Stubiński

Sybilla 2003

W konkursie na Wydarzenie Muzealne roku 2003 CMM zdobyło wyróżnienie w kategorii „Wystawy etnograficzne” za ekspozycję warsztatu skutniczego w Muzeum Zalewu Wiślanego w Kątach Rybackich. Zabytkowy warsztat skutniczy Henryka Schmidta z Łaszki, liczący 120

obiektów, jest jedynym zachowanym tak dużym zbiorem narzędzi do budowy i konserwacji tradycyjnych łodzi używanych w rejonie Zalewu Wiślanego. Przez wiele lat prezentowany fragmentarycznie w innym Oddziale CMM – Muzeum Rybołówstwa w Helu – powrócił do miejsca pochodzenia. Wyeksponowanie go w Muzeum Zalewu Wiślanego, które powstało w dawnych halach stoczniowych, sytuuje kolekcję w naturalnym otoczeniu. Scenariusz wystawy oparty został na wspomnieniach pana Schmidta, co pozwala na łatwą orientację w kwestii przeznaczenia i sposobu użycia poszczególnych narzędzi, a także ułatwia wyobrażenie skomplikowanego dla współczesnego odbiorcy procesu budowy drewnianej łodzi.

Ekspozycja została przygotowana przez panów mgra Roberta Domżała i mgra Dariusza Lipca, opiekę merytoryczną sprawował dr inż. Jerzy Litwin.

II Bałtycki Festiwal Nauki

W 2003 roku CMM jako jedyne trójmiejskie muzeum uczestniczyło w premierowej edycji Bałtyckiego Festiwalu Nauki. Impreza ta – wzorowana na podobnych, organizowanych we wszystkich większych ośrodkach akademickich w kraju – ma na celu przybliżenie osiągnięć i tematyki prac badawczych środowisk naukowych Wybrzeża ogółowi społeczeństwa w przystępny, popularny sposób.

W tym roku festiwal zapowiadany jest na 27-30 maja. Przewidywane są różnorodne formy prezentacji dokonań naukowych, dyskusje panelowe, pokazy z różnych dziedzin nauki, wykłady, konkursy popularyzujące wiedzę, koncerty, wystawy i wiele innych. Kulminację festiwalu stanowić będzie „Piknik naukowy”, który odbędzie się 29 i 30 maja na Skwerze Kościuszki w Gdyni.

W ramach II Bałtyckiego Festiwalu Nauki w CMM otwarta zostanie wystawa twórczości Jana Rubczaka „Kolory morza”, natomiast w namiocie festiwalowym na Skwerze Kościuszki odbędą się trzy prezentacje: „Bałtyckie skarby” – promocja wyników archeologicznych badań podwodnych w postaci zajęć dla dzieci i młodzieży, objaśniających badanie historii na podstawie znalezisk z wraków (organizatorem jest Dział Edukacji Morskiej); „Archeologia morska” – przybliżenie specyfiki pracy archeologów podwodnych, omówienie i prezentacja sprzętu nurkowego i urządzeń wspomagających eksplorację oraz sposobu wykonywania dokumentacji (prezentację prowadzić będzie Dział Badań Podwodnych); „Odzyskane skarby” – pokaz szycia butów z zastosowaniem dawnych technik szewskich, rekonstrukcji ubrań oraz naczyń ceramicznych ze znalezionych na wrakach fragmentów (w wykonaniu pracowników Działu Konserwacji Muzealiów). Koordynatorem działań festiwalowych CMM jest kustosz w Dziale Sztuki Marynistycznej dr Monika Jankiewicz-Brzostowska.

„Kolory morza”

28 maja o godz. 15:00 w Spichlerzach na Ołowiance otwarta zostanie wystawa twórczości Jana Rubczaka, zatytułowana „Kolory morza”. Jest to druga ekspozycja z cyklu „Polscy artyści o morzu”, prezentującego twórczość polskich malarzy podejmujących tematykę marynistyczną. Jan Rubczak (1884-1942), wybitny malarz aktywny w Paryżu i Krakowie, tworzył przesycone słońcem i powietrzem widoki wybrzeży i portów Bałtyku i Prowansji, stosując śmiałość, soczystą kolorystykę i żywe kontrasty barwne. Bardzo cenione i popularne są też jego prace graficzne. Na wystawę złożą się obrazy i grafiki wypożyczone z kilku muzeów oraz od osób prywatnych. Otwarcie ekspozycji odbędzie się w ramach II Bałtyckiego Festiwalu Nauki.

Jan Rubczak „Port w Martigues koło Marsylii” (ok. 1912-15?), ze zbiorów CMM, fot. Ewa Meksiak

WSPÓŁPRACA Z ZAGRANICĄ

Rejs z Ukrainy

W dniach 19-20 kwietnia CMM odwiedził pan Sergiej Woronow z Uniwersytetu w Kijowie. Przeprowadził on wstępne rozmowy z dyrektorem CMM, dr. Jerzym Litwinem, na temat planowanego na początek sierpnia rejsu repliką dawnej łodzi z Ukrainy przez Białoruś do Gdańska. Wyprawa ma się odbyć w ramach obchodów Polskiego Roku na Ukrainie.

Niebezpieczna siarka

Zaczął się od kłopotów ze szwedzkim okrętem-muzeum „Vasa”: cztery lata temu odkryto na jego kadłubie osady soli siarkowych, których tworzenie spowodowało mechaniczne zniszczenie drewna. Zauważono jednocześnie wysoką kwasowość drewna, która może doprowadzić do groźnej w skutkach hydrolizy drewna. Okazało się, że jeszcze do leżącego na dnie sztokholmskiego kanału portowego wraka wnikł wskutek działania bakterii siarczek wodoru, zmieniający się w elementarną siarkę, która po wydobyciu drewna z wody jest utleniana do kwasu siarkowego. Wobec takiego zagrożenia „Vasy” międzynarodowa grupa naukowców zajęła się problemem ratowania okrętu. Przede wszystkim przeprowadzono badania pozwalające na oznaczenie siarki i jej związków. Oszacowano, że jeśli siarka z okrętu zostanie utleniona, powstanie 5000 kg kwasu siarkowego!

Podobnym badaniom poddane zostały także inne zabytkowe wraki, m.in. „Kronan”, „Batavia” i „Mary Rose”. Członek grupy badawczej profesor I. Persson z Uppsali zaproponował badanie polskiego wraka. Wybór padł na wrak łodzi P-2 zalegający w Zatoce Puckiej. Ekipa CMM pobrała dwie próbki rdzeniowe ze stępki łodzi. Po specjalnym zabezpieczeniu w atmosferze helu, próbki zostały przesłane do Uppsali. Pierwsza próbka zbadana metodą mikrochemiczną wykazała zawartość siarki na poziomie 0,5%. Druga próbka będzie badana przez prof. M. Sandstroma w Japonii metodą spektroskopii rentgenowskiej i wykaże stopień utlenienia i typ związków siarki.

Obecnie prace naukowców skupiają się na opracowaniu metod usuwania siarki i żelaza z konserwowanego drewna. Problem ten będzie jednym z głównych tematów na konferencji grupy roboczej ICOM w czerwcu br. w Kopenhadze.

KONFERENCJE

VII Konferencja Polskiego Muzealnictwa Morskiego i Rzecznego

Tomaszów Mazowiecki będzie kolejnym po Gdańsku, Gdyni, Szczecinie i Gorzowie Wielkopolskim miastem goszczącym uczestników konferencji muzeów morskich i rzecznych. Odbędzie się ona w dniach 20-22 maja w Skansenie Rzeki Pilicy. Zgłoszono wyjątkowo dużo referatów, z których prawie 30 zostało ujętych w programie konferencji. Jak zwykle licznie reprezentowane będzie CMM, którego pracownicy przygotowali aż siedem wystąpień: „Porty i przystanie śródlądowe w malarstwie, grafice i rysunku przełomu XIX i XX wieku” (mgr Liliana Giełdon); „Założenia i realizacja cyklu wystaw *Polscy artyści o morzu* w Centralnym Muzeum Morskim” (mgr Liliana Giełdon, dr Monika Jankiewicz-Brzostowska); „Rola Działu Badań Podwodnych Centralnego Muzeum Morskiego w kreowaniu turystyki wrakowej – stan obecny i perspektywy” (mgr Iwona Pomian); „Podwodne odkrycia – poradnik dla pletwonurków. Turystyka wrakowa oraz ochrona podwodnego dziedzictwa kultury” (mgr Tomasz Bednarz); „Co dalej z wrakami z Krosna Odrzańskiego? Z problematyki ochrony, konserwacji i ekspozycji dawnych drewnianych jednostek pływających” (dr Waldemar Ossowski); „Plany rozwojowe Centralnego Muzeum Morskiego w Gdańsku” (dr inż. Jerzy Litwin) oraz „Finansowanie przedsięwzięć muzealnych z funduszy pomocowych UE. Doświadczenia europejskie i perspektywy polskie” (mgr Robert Domżał).

Z DZIAŁALNOŚCI TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ CMM

Walne Zebranie

28 maja odbędzie się Walne Zebranie sprawozdawczo-wyborcze TP CMM, którego program obejmuje wybór nowego zarządu w związku z upływem kadencji dotychczasowych władz oraz wprowadzenie zmian w statucie Towarzystwa. Rozpoczęcie spotkania przewidywane jest na godz. 16:00, po wernisażu wystawy „Kolory morza”.